

Sygn. akt XIII C 1267/14/4

## WYROK

*WIMIENIURZECZYPOSPOLITEJPOLSKIEJ*

Dnia 17 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Ośrodek (...) w L. Wydział XIII Cywilny

w następującym składzie :

Przewodniczący : SSO Małgorzata Ławecka – Skóra

Protokolant : sekr. sąd. Magdalena Mądry

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2016 r. w L.

na rozprawie

sprawy z powództwa E. S.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 71 200 zł (siedemdziesiąt jeden tysięcy dwieście złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 października 2014 r. do dnia zapłaty.
2. W pozostałej części powództwo oddala.
3. Kosztami procesu obciąża strony stosunkowo, a mianowicie powódkę w 35,27%, a pozwanego w 64,73% i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5 273,02 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.
4. Nakazuje ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 179,72 zł z przysądzonego w pkt. 1 roszczenia tytułem zwrotu kosztów sądowych.
5. Nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu 329,83 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.

SSO Małgorzata Ławecka – Skóra

Sygn. akt XIII C 1267/14/4

## UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 listopada 2014 r. złożonym w dniu 21 listopada 2014 r. powódka E. S. wniosła o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w następstwie śmierci córki w kwocie 110 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 października 2014 r. do dnia zapłaty. Powódka wniosła nadto o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7 200 zł.

W odpowiedzi na pozew z dnia 12 marca 2015 r. pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 grudnia 2005 r. około godz. 4.00 na drodze krajowej nr (...) w pobliżu miejscowości K. kierujący samochodem marki F. (...) o numerze rej. (...), M. Ł., umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że w stanie nietrzeźwości -2,8 promila alkoholu we krwi oraz bez wymaganych uprawnień, prowadząc pojazd po pokonaniu łuku drogi w lewo, wprowadził pojazd w poślizg boczny. Na skutek tego pojazd zsunął się na prawe pobocze, gdzie uderzył lewym bokiem a następnie dachem w pień drzewa. W następstwie tego zdarzenia śmierć poniosła córka powódki S. B.. W sprawie wypadku zaistniałego w dniu 18 grudnia 2005 r. Prokuratura Rejonowa w T. w dniu 27 maja 2006 r. wydała postanowienie o umorzeniu śledztwa o czyn z art. 177 § 2 k.k. z uwagi na śmierć sprawcy, odpowiedzialnego za wytworzenie sytuacji wypadkowej.

Posiadacz pojazdu, którym kierował M. Ł. w dniu zdarzenia korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z pozwanym.

Powódka otrzymała od pozwanego kwotę 14 000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 13 000 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci córki. Powódka zgłosiła pozwanemu roszczenie w kwocie 120 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę pismem z dnia 30 września 2014 r. Pozwany wypłacił powódce 7 000 zł. Pozwany przyjmował 30% przyczynienia się córki powódki do zaistniałego zdarzenia. Powódka uważa, że jej córka nie przyczyniła się do zdarzenia.

Dowód: - okoliczności bezsporne.

W chwili śmierci S. B. miała 19 lat i była jedynym dzieckiem powódki. E. S. mieszkała wraz z córką i prowadziła z nią wspólne gospodarstwo domowe. Powódka i jej córka mieszkały w R.. S. B. w dniu 17 grudnia 2015 r. udała się na imprezę urodzinową do koleżanki J. A.. Matce powiedziała, że będzie spała u koleżanki i wróci pociągiem rano. Spotkanie urodzinowe było zorganizowane w świetlicy Ochotniczej Straży Pożarnej w G.. Organizatorka imprezy mieszkała w G. i zapewniła nocleg dla uczestników spotkania w domu swoich rodziców w G.. Z takiej możliwości skorzystała A. M.. S. B. w chwili zdarzenia była nietrzeźwa miała 2,2 promile alkoholu etylowego w moczu. W imprezie brało udział około 18 osób. Uczestnicy spożywali alkohol – wyłącznie wódkę. W śledztwie nie ustalono z jakiej przyczyny i dokąd S. B. pojechała z M. Ł. i M. A. (1). Samochodem kierował M. Ł.. M. A. (1) siedziała na przednim siedzeniu pasażera, a S. B. z tyłu. Uczestniczki spotkania urodzinowego przesłuchane w charakterze świadków podczas śledztwa to jest M. A. (2) i J. A. nie wiedziały dlaczego S. odjechała z M. Ł.. Jedyne M. A. (2) zeznała, że siostra M. powiedziała do niej, że zaraz wróci. M. Ł. nie był uczestnikiem spotkania urodzinowego. Nie ustalono, co spowodowało, że przybył on pod świetlicę. Był on sąsiadem rodziny A. i znały go siostry A.. Nie wiadomo, czy znała go S.. W czasie śledztwa ustalono, że samochód osobowy marki F. (...) o numerze rej. (...) prowadzony przez M. Ł. poruszał się z kierunku R. do Ż.. Zachowania uczestników podróży z uwagi na nadużycie alkoholu, były nieracjonalne. S. B. powinna wracać do domu, jednak w śledztwie ustalono, że samochód jechał w kierunku przeciwnym do miejscowości R.. Zatem celem podróży nie był powrót do domu.

Śmierć córki była dla powódki najcięższym przeżyciem jakiego doznała w życiu. Powódka odczuwa dotkliwie brak córki i tęskni za nią. Po śmierci córki powódka przeżywa ciągle smutek, zniechęcenie do aktywności, niechęć do wychodzenia z domu i utrzymywania relacji społecznych. Powódka zamknęła się w diadzie z nieżyjącą córką. Powódka cierpi na lęki. Boi się o swoją przyszłość, gdyż zdaje sobie sprawę, że utraciła najbliższego członka rodziny zobowiązanego do pomocy i opieki. Reakcja żałoby u powódki jest przedłużona.

Po śmierci córki powódka pojęła leczenie u lekarza specjalisty psychiatry, poddała się też terapii psychologicznej.. L. to trwało do listopada 2011 r. Obecnie nie korzysta z leczenia psychiatrycznego i z terapii psychologicznej. Powódka uważa, że już lepiej z jej zdrowiem nie będzie. Chce żyć wolna od leków. Powódka cierpi na przewlekły zespół depresyjny i doznała 5% uszczerbku na zdrowiu. Powódka przez 25 lat wykonywała prace biurową zgonie ze swoim wykształceniem. Jest z zawodu technikiem ekonomistą. Obecnie powódka nie może wykonywać pracy wymagającej

skupienia uwagi, gdyż cierpi na zaburzenia koncentracji. Pracuje jako sprzątaczką. Jest to praca w samotności, która nie wymaga nawiązywania relacji społecznych, których powódka unika.

Dowód: - postanowienie o wszczęciu śledztwa k. 27 akta Ds. (...)

- postanowienie o umorzeniu śledztwa k. 55-56,

- zeznania świadków J. W. k. 78, Ł. Ł. k. 161,

- zeznania świadka: M. A. k. 68 – 69 akta Ds. (...)

- zeznania świadka: W. A. k. 45 – 46 akta Ds. (...)

- zeznania świadka: J. A. k. 71 – 72 akta Ds. (...)

- dokumentacja leczenia powódki akta szkody,

- opinia biegłego A. D. k. 125 – 132 akta Ds. (...),

- opinia biegłego lekarza specjalisty psychiatrii k. 101 – 105,

- opis cierpień powódki akta szkody,

- opinia psychologiczna akta szkody.

Sąd zważył co następuje:

Sąd dał wiarę zeznaniom powódki albowiem zeznania te są logiczne i spójne oraz korespondują z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Wiarygodne również były zeznania świadków J. W. (2) i Ł. Ł. (2), które były szczere i spójne oraz zgodne z zeznaniami powódki.

Dowody z dokumentów Sąd obdarzył walorem wiarygodności, albowiem zostały sporządzone w przepisanej formie, przez podmioty uprawnione i nie budziły wątpliwości, co do swojej prawdziwości, nie były też kwestionowane przez strony postępowania.

Sąd dał wiarę przesłuchanym w śledztwie świadkom M. A. (2), J. A. i W. A. (2). Ich zeznania były spójne logiczne i potwierdzały się wzajemnie.

Sąd dał wiarę opinii biegłego lekarza specjalisty psychiatrii D. K.. Opinia biegłej jest sporządzona w sposób profesjonalny, po przeprowadzeniu badania psychiatrycznego powódki. Opinia zawiera jasne i logiczne wnioski, należycie uzasadnione.

Powódka domagając się zadośćuczynienia oparła swoje żądanie na treści przepisów art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10 (OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 42), uznał, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Sąd Najwyższy wskazał, że art. 446 § 4 k.c. ma zastosowanie wyłącznie do sytuacji, w której czyn niedozwolony popełniony został po dniu 3 sierpnia 2008 r. Przepis ten nie uchylił art. 448, jego dodanie było natomiast wyrazem woli ustawodawcy zarówno potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie obowiązujących przed jego wejściem w życie przepisów, jak i ograniczenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny. Stanowisko to zostało potwierdzone w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10 (OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 44) oraz z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 521/10 (nie publ.).

Nowelizacja art. 446 k.c. polegająca na dodaniu § 4 nie pozbawia, jak trafnie uznał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010 r., najbliższych członków rodziny zmarłego możliwości dochodzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. także w wypadku, gdy czyn niedozwolony popełniony został przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Z przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem Sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c., także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Przedmiotowe zdarzenie miało miejsce w dniu 18 grudnia 2005 r., tym samym zastosowanie znajdzie przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Trzeba się zgodzić z poglądem, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym. Nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy. Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna zatem wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie.

Zgodnie z treścią art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Legitymacja bierna pozwanego jako ubezpieczającego samochód, którym poruszał się sprawca wypadku wynika z treści art. 805 § 1 k.c.

Odpowiedzialność ubezpieczyciela obejmuje także szkody będące bezpośrednią konsekwencją śmierci poszkodowanego w sferze praw jego najbliższych i to niezależnie od tego, czy podstawę roszczenia stanowią przepisy art. 446 k.c. czy też art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 13 grudnia 2012 r. o sygn. I ACa 607/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 stycznia 2013 r. o sygn. I ACa 916/12).

Podkreślenia wymaga okoliczność, iż charakter krzywdy jako szkody niemajątkowej przesądza o jej niewymierności, a odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia. Na uwagę zasługuje w tym miejscu stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 28.09.2001r. w sprawie IIICKN 427/00 z którego wynika, iż „przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy mieć na uwadze kompensacyjny charakter zadośćuczynienia wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość zadośćuczynienia musi być odpowiednia w tym znaczeniu, że powinna być – przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego- utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie krzywdy, a więc w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny.”

Na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 71.200 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę po śmierci córki S. B.. W ocenie sądu całe należne powódce zadośćuczynienie powinno wynieść 110 000 zł. Zakres cierpień powódki po śmierci córki ma charakter intensywny i ciągły. Powódka żyje w poczuciu osamotnienia po śmierci jedynej córki. Reakcja żałoby u powódki jest przedłużona. Powódka choruje na depresję. Nadal wymaga zaopatrzenia farmakologicznego. Powódka doznała 5% uszczerbku na zdrowiu. Powódka była związana z córką emocjonalnie, a jej śmierć była dla niej traumatycznym przeżyciem. Zburzyła jej równowagę emocjonalną. Istotne było to, że powódka utraciła córkę, która miała ukończone zaledwie 19 lat, a jej śmierć była tragiczna i niespodziewana. Zmarła S. B. przed śmiercią mieszkała z powódką, co bez wątpienia wpłynęło na rozmiar krzywdy powódki. Powódka utraciła bowiem najbliższego członka rodziny, z którym żyła na co dzień. Utraciła jedyne dziecko, a więc utraciła osobę, która mogłaby w przyszłości świadczyć jej opiekę i pomoc.

Pozwany wypłacił już powódce tytułem zadośćuczynienia za krzywdę 21 000 zł. Zadośćuczynienie wypłaconego przez pozwanego uwzględnia przyczynienie w wysokości 30%. Zatem przedmiotem dalszych rozważań jest kwota 89 000 zł. Od niej sąd odjął 20% z tytułu przyczynienia się S. B. do powstania szkody. Przyczynie pokrzywdzonej S. B. sąd dostrzega w tym, że nie zachowała ona należytej ostrożności w ocenie sytuacji w jakiej się znalazła. Zadecydowała, będąc w stanie nietrzeźwym, by jechać z nieznanym jej kierowcą również nietrzeźwym. Uczyniła to w okolicznościach gdy rodzice J. A. zapewniali nocleg w swoim domu dla uczestników spotkania. S. B. o tym wiedziała, gdyż swojej matce powiedziała, że będzie spała u koleżanki i wróci rano pociągiem. Okoliczności, w których pokrzywdzona podjęła decyzję o jeździe były takie, że przebywała na alkoholowej imprezie od godziny ok. 22. 00 do około 3.30. Była w towarzystwie, w którym wszyscy spożywali alkohol. Była grudniowa, mroźna noc. S. B., co najmniej nie sprawdziła trzeźwości kierowcy lub zdecydowała się na podróż z kierowcą nietrzeźwym. M. Ł. był mocno nietrzeźwy zatem w ocenie sądu musiały występować u niego objawy nietrzeźwości, które powinny skłonić S. B. do wyciągnięcia wniosku o zaniechaniu podróży. Mając na uwadze powyższe okoliczności na podstawie art. 362 k.c. sąd obniżył należne powódce zadośćuczynienie za doznaną krzywdę o 20%. W ocenie sądu zasądzona kwota odpowiada rozmiarowi cierpień moralnych powódki, wyrównuje jej krzywdę powstałą po śmierci córki i jest kwotą odpowiednią z tytułu zadośćuczynienia oraz obejmuje skutki z art. 362 k.c. opisane wyżej.

Dalej idące żądania powódki z tytułu zadośćuczynienia Sąd oddalił, uznając je za wygórowane. Podkreślić należy, że zadośćuczynienie ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie ma być źródłem wzbogacenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2000 r. III CKN 582/98). Zadośćuczynienie za krzywdę w łącznej sumie 92 200 zł stanowi ponad 78 miesięcznych wynagrodzeń powódki. Jest więc zadośćuczynieniem o wysokości realnie odczuwalnej ekonomicznie. Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia wyższego zadośćuczynienia ze względu na 20% przyczynienie pokrzywdzonej do zdarzenia. Nadto powódka aktualnie nie korzysta z pomocy lekarza psychiatry, nie korzysta również z psychoterapii, co w ocenie sądu skutkuje przedłużaniem się żałoby, za które już nie ponosi odpowiedzialności pozwany.

Powódka domagała się ustawowych odsetek od dochodzonych kwot od dnia 22 października 2014 r. do dnia zapłaty.

Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. odsetki należą się wierzycielowi od chwili, gdy dłużnik spóźnia się ze spełnieniem wymagalnego świadczenia pieniężnego. Zadośćuczynienie traktowane jest jako wierzytelność bezterminowa, w związku z powyższym jego wymagalność należy wiązać z datą zgłoszenia zobowiązanemu roszczenia sprecyzowanego co do wysokości (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 12 grudnia 2012 r. o sygn. I ACa 1280/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 lutego 2013 r. sygn. I ACa 1092/12). Wyrok, w którym Sąd zasądza zadośćuczynienie, ma charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny (SN 16.12.11 r. V CSK 38/11). Roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia powstaje z chwilą wyrządzenia krzywdy czynem niedozwolonym i staje się wymagalne zgodnie z dyspozycją art. 455 k.c. niezwłocznie po wezwaniu do zapłaty.

Pismem z dnia 30 września 2014 r. powódka zgłosiła pozwanemu roszczenie w wysokości 120.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 30.000 zł tytułem stosownego odszkodowania.

Pozwany na podstawie decyzji z dnia 21 października 2014 r. wypłacił powódce kwotę 7 000 zł tytułem zadośćuczynienia. W związku z czym należało przyjąć, iż pozwany od dnia 22 października 2014 r. spóźnia się ze spełnieniem świadczenia w pozostałej wysokości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. obciążył nimi w 64,73 % pozwanego, a powódkę w 35,27 %.

Na koszty powódki złożyły się koszty związane z uiszczeniem opłaty sądowej od pozwu w wysokości 5500 zł, koszty zastępstwa procesowego w postaci opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł oraz wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 3.600 zł zgodnie z § 6 pkt.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 490). Do kosztów powódki należy także zaliczka na koszt opinii biegłego w kwocie 1000 zł. Całe koszty powódki wyniosły 10 117 zł. Biorąc pod uwagę wskazane wyżej przepisy sąd

przyznał powódce jedną stawkę kosztów zastępstwa procesowego z uwagi na to, że proces był nie skomplikowany i nie był zawiły pod względem merytorycznym i prawnym. Proces nie wymagał od pełnomocnika powódki dużego nakładu pracy. W sprawie były trzy rozprawy.

Na koszty pozwanego składało się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3.600 zł zgodnie z § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t. z późniejszymi zmianami) i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Całe koszty procesu wyniosły więc 13 734 zł. Z czego pozwany powinien ponieść 64,73% to jest 8 890,02 zł. Poniósł zaś 3 617 zł zatem różnicę sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki. W punkcie 4 wyroku sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5 273,02 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,.

Koszty wyłożone w toku procesu przez Skarb Państwa wyniosły 509,55 zł. Były to wydatki na opinię biegłej ponad uiszczoną przez powódkę zaliczkę w kwocie 376,09 zł oraz należność wypłacona świadkowi Ł. Ł. (2) za koszty przejazdu na rozprawę 52,20 zł i utracony zarobek w kwocie 81,26 zł W punkcie 5 wyroku sąd nakazał ściągnąć od stron na rzecz Skarbu Państwa stosownie do wyniku procesu od powódki 179,72 zł a od pozwanego 329,83 zł na podstawie art. 113 ust. 1 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 z późniejszymi zmianami).

L., dnia 5 kwietnia 2016 r. SSO Małgorzata Ławecka - Skóra